

První zkušenosti s novou aplikační formou Enbrelu – předplněným perem MYCLIC

Bc. Kateřina Vondříčková,
 Revmatologický ústav, Praha

Biologické léky se používají k léčbě zánětlivých, revmatických onemocnění zhruba 10 let. Znamenají určitou revoluci v léčbě revmatických onemocnění. Jsou vysoce účinné i u pacientů, kteří byli refrakterní na konvenční léčbu. Při časném nasazení jsou schopné navodit remisi onemocnění. Ovlivňují také strukturální progresi onemocnění, kterou zpomalují, až zastavují, a tím zabraňují zhoršování funkčních schopností pacienta. Tyto léky jsou v principu velmi bezpečné, i když někdy mohou vzácně vyvolávat nežádoucí účinky a proto je nutné jejich bezpečnost monitorovat. Nejdůležitější skupinou jsou léky, které inhibují aktivitu cytokinu TNF alfa. Jedním z nich je preparát etanercept (Enbrel), což je solubilní receptor spojený s IgG pro TNF alfa.

Etanercept

Je určen k podkožní aplikaci (s.c.), kdy v intervalu 1 - 2x za týden si injekci aplikuje sám pacient. Vlastní aplikaci injekce pacientem musí předcházet proškolení a důkladné zacvičení pacienta sestrou.

Do nedávné doby jsme měli k dispozici pouze Enbrel ve formě předplněné injekční stříkačky (PFS) nebo prášku pro přípravu injekčního roztoku. Pro některé pacienty však byla aplikace Enbrelu injekční stříkačkou obtížná, a to především z důvodu anatomických a funkčních změn v oblasti drobných kloubů ruky a zápěstí, které vznikly jako důsledek základního onemocnění pacienta. Setkávali jsme se i s obavami a strachem pacienta z jehly a z toho, „že se bude muset píchnout sám“.

Pacientovy obavy, strach, nejistota a pocit diskomfortu se mohou poměrně významně podílet na jeho compliance, tj. na jeho chuti a ochotě s námi aktivně spolupracovat.

Nová aplikační forma, poloautomatický injekční systém tvaru a velikosti psacího pera MYCLIC, byla vyvinuta především s cílem aplikaci Enbrelu pacientovi maximálně usnadnit. I tento způsob aplikace však vyžaduje pečlivé zaškolení pacienta sestrou.

Výrobce pera MYCLIC i nás, sestry, velmi zajímalo do jaké míry se naplní předpoklad, že obsluha pera bude pro pacienty pohodlnější a příjemnější. Provedli jsme proto dotazníkové šetření s cílem zhodnotit spokojenost pacientů po 2 měsíčním používání

a porovnat používání klasické formy a nového způsobu aplikace etanerceptu.

Metoda

O spolupráci jsme požádali 10 pacientů (8 žen, 2 muže), z toho 5 bez předchozích zkušeností s aplikací etanerceptu (tzv. Etanercept naive / navivní na ETA) + 5 pacientů s předchozí zkušeností s předplněnou stříkačkou. Dotazníkové akce se zúčastnili pacienti s diagnózou juvenilní idiopatická artritida (JIA) 5 pacientů (průměrný věk 25 let), revmatoidní artritida (RA) 3 pacienti (průměrný věk 60 let), ankylozující spondylartritida (AS) 2 pacienti (průměrný věk 39 let).

Úvodní návštěva zahrnovala obecné informace o etanerceptu a peru MYCLIC, demonstraci pomocí školící soupravy, samotný nácvik prvního podání s pacientem obsahoval čtyři kroky: 1. příprava na aplikaci, 2. výběr vhodného místa, 3. injekční aplikace perem MYCLIC, 4. likvidace použitého pera. Pacienti zároveň obdrželi jednoduchý dotazník - 1. část dotazníku, údaje o respondentovi, vyplnila sestra, 2. část vyplnil pacient (pacient hodnotil kvalitu a formu proškolení, podpůrné edukační materiály, snadnost aplikace, event. provedl srovnání s předchozí aplikační formou). Po 2 měsících aplikace s.c. Enbrelu byly dotazníky vyhodnoceny.

Výsledky

1. Důvod předepsání pera MYCLIC:

- osobní volba pacienta bez zřejmého důvodu: 5 (mladší pacienti, většina již měla zkušenosti s používáním předplněné stříkačky – PFS)
- strach z jehly: 4 (ženy bez předchozí biologické léčby)
- touha po změně: 1 (PFS).

2. Znalost jiných aplikačních forem mělo 8 z 10 respondentů:

- 1 respondent z každé skupiny (A = nových a B = zkušených respondentů) nevěděl o různých formách aplikace.

- skupina B – zkušenosti z předchozí aplikace Enbrelu s.c. - samo si injekci aplikovalo 5 pacientů, v jednom případě však sestra asistovala

3. Jako největší pomoc při zvládnutí aplikace injekce respondenti uváděli:

- edukaci a nácvik se sestrou: 6/10
- manuál a DVD: 1/10
- oboje: 3/10

4. Celkové hodnocení MYCLIC Skupina A – noví:

- velmi snadné: 2/5
- poněkud snadné: 3/5

5. Celkové hodnocení MYCLIC Skupina B - zkušení:

- velmi snadné: 3/5
- poněkud snadné: 1/5
- ani snadné, ani obtížné: 1/5

6. Porovnání s předchozí aplikační formou – skupina B – zkušenost s PFS:

- mnohem lepší: 1/5
- lepší: 3/5
- srovnatelná: 1/5

7. Kalendář MYCLIC k zaznamenávání aplikací:

- kladné hodnocení jen u 2/10 (ženy, skupina A)

Závěr

Většina pacientů hodnotila aplikaci pomocí pera MYCLIC jako velmi snadnou (5/10) a poněkud snadnou (4/10). 4 z 5 pacientů, kteří již měli předchozí zkušenost s aplikací PFS hodnotila pero MYCLIC jako lepší. Pouze 1 pacientce MYCLIC nevyhovoval, jako důvod uvedla rychlost aplikace.

I když průzkum spokojenosti byl proveden jen na velmi malém vzorku respondentů, zdá se, že nová aplikační forma přinese pacientům větší spokojenost, zvýšit se by se tak mohla pacientova adherence k léčbě i jeho compliance.

